

Šestina

Vrtec Vrtec

1937-1938

VRTEC

Letnik 68

Štev. 3

Knjige Mladinske matice za leto 1937. Mladinska matica je letošnje jesen izdala tri mladinske knjižice: Josip Ribičič je napisal živalsko pravljico Nana, mala opica, prav takšno Angelo Cerkvenik: Ovčar Runo, časnikar Davorin Ravljen pa mladinsko povest iz koroških krajev Šimej iz Roža. V splošnem je treba reči, da so letošnje knjige Mladinske matice po kakovosti mnogo boljše od lanskih, s čimer hočem reči, da so vse zares mladinske, razen morda Ravljenovega Šimeja iz Roža.

Ribičičeva Nana, mala opica je prav pristrčna živalska pravljica iz življenja opice v džungli. Nana je Anova hčerka, ki se vrne v džunglo iz velikega sveta, kjer se je pri ljudeh »modernizirala« in se naučila vseh mogočih umetnosti, ki jih do tedaj druge opice v džungli niso poznale. Prav z zanimanjem bodo otroci čitali dogodivščine in vragolije, ki jih po človeško oblečena Nana uganja pred drugimi opicami. In pri vsem tem ji vneto pomaga papiga Koko, ki jo nemalo krat celo reši iz življenjske nevarnosti. Iz vse živalske pravljice, ki jo je lepo ilustriral Janko Omahen, veje rahel očiitek proti pretiranemu modernemu spakovanju obenem z misljo, da je prav za prav le bolje, če ostanemo vsi pri svojih starih domačih navadah, za katerih veljavo se v pravljici zlasti zavzema stara teta Anina. V povestici pogrešam edino, le neke pristrčne in ljubke toplote, ki mora vsako mladinsko povest ožarjati, da se otrokom čim najbolj priljubi.

Cerkvenikov ovčar Runo pa ima vprav to toploto in ljubkost in zato je treba odkrito priznati, da je njegova povest o psu, ilirskem ovčarju Runu, od vseh teh knjig najboljša, zares doživeta in opazovana zgodba, ki opisuje ugrabljenje psa Runa v gorah, njegovo ujetniško življenje v mestu Zagrebu, nato pa njegov beg in končno vrnitev v gore k pastirju

Mišku. Kako zrelo opazuje pisatelj življenje tega najzvestejšega človekovega spremljevalca, kako ljubki prizori, se nam nudijo v pravljici — zlasti tisti so prelepo opisani, v katerih pride pes Runo v stik z otroki — in kako podrobno je opazil in opisal Cerkvenik čute, navade in razvade tega razumnega, hrabrega in zvestega ovčarskega psa. S to knjigo je pisatelj hotel povedati nekaj globokega, saj iz vse povestice diha klic po svobodi, po prostosti. Saj pravi pisatelj o psu: »Runo je poosebljena ljubezen do svobode, Runo ljubi svobodne planine bolj kakor gosposko potico in tolsto kračo.« Povestica je tako živahno pisana in tako polna dogodkov, da kaj podobnega iz živalskega sveta zlepa ne najdeš v našem mladinskem slovstvu. — Ljubo Ravnikar je povestico primerno ilustriral.

Ravljeno povest Šimej iz Roža pa je od vseh treh najslabša, ker ni niti malo primerna za mladino, zlasti ne za mlajše otroke, saj je mnogo prezrelo delo, torej za odrasle, dasi po vsem slučajno nosi naslov po dečku Šimeju, ki v povesti tudi nastopa. Sicer so lepi nekateri romantični opisi našega Korotana, a to še daleč ni dovolj za zrelo, bogato in idejno globlje zgrajeno povest. Saj tudi dejanja v povesti skorajda ni. To je le kratek odlomek iz življenja naših bratov v zasedenem ozemlju, a brez kake celotne podobe. Šimej v šoli in pri stricu v Celovcu, propad, ki grozi Mohorjevini pa še materina smrt, vse te kratke dogodke naj bi vezal nekak deseti brat Matjaž. Skratka: povestica ne bo zadovoljila ne otrok in ne odraslih, ker prvim in drugim po svoje premalo nudi. In še v slogu me je delo ves čas spominjalo na Preglja in njegove Umreti nočejo. Ali ni potemtakem ta knjižica nastala le vse preveč pod vplivom pisateljevega poklica?

F. J.

Dažno opozorilo!

Uredništvo²² se je odločilo, da bo odslej VRTEC tako urejevan, da ne bo nudil čtiva samo odraslejši ljudskošolski mladini, ampak tudi našim najmlajšim, katerim je že v tej številki posvetilo poseben sestavek, ki se bo nadaljeval. Obenem bo začel Vrtec s prihodnjo številko objavljati tudi pošto in sestavke, ki jih bodo listu pošiljali naši mladi čitatelji sami.

Torej pridno na delo!

Vse katoliško slovensko učiteljstvo vabimo k sotrudništvu in agitaciji za naš list!

Ob spominu mrtvih.

Pozna jesen je prišla v deželo. Cvetje in listje rumeni in odpada. Vse umira v naravi, vse se bliža zimi — smrti. Temni in mrzli in pusti novembrski dnevi so se začeli.

V ta žalostni čas v naravi nam je tudi Cerkev postavila praznik, ki se z umiranjem narave tako lepo sklada: praznik, ki je posvečen spominu vseh mrtvih.

Vseh mrtvih dan. Takoj na začetku novembra meseca nas Cerkev opomni, da moramo iti na pokopališče, v dom naših rajnih.

Dragi moj, nikar ne pozabi in ne presliši tega cerkvenega klica. Pojdi tja, kjer mrtvi spe nevzdravno spanje, okraši grob svojih staršev, če ti jih je Bog že vzel k sebi, okraši ga s cveticami in prižgi na grobu svečko, da se bo njen plamen dvigal kakor v molitvi k nebu. Obenem z njim pa naj se dviga tudi tvoja prisrčna otroška molitev k Bogu za mir in pokoj vernih duš. Res, moji dragi, več kot cvetje in lučke velja vaša vroča molitev, le ta najde pri Bogu uslišanje. Saj je tisto krašenje grobov tako prazno, tako zunanje: molitev pa je pogovor z Bogom. Z njim se pogovorite o srečni usodi vseh svojih dragih, ki še trpe v vicah.

Spomni se pa, moj bralec, tudi tistih grobov, ki ležé tako osamljeni kje tam v kotu na božji njivi. Tudi take grobove obišči in za duše od vseh pozabljenih zmoli očenaš!

Pa ne samo prvi dan v mesecu novembru, ves mesec se v molitvi spominjaj umrlih, vsak dan v tem mesecu pohiti v dom mrtvih, pa ti bodo verne duše hvaležne, saj tako potrebujejo tvoje pomoči iz molitve. Saj tvoja molitev pri Bogu ne bo ostala neplačana. Rešene verne duše ti bodo izprosile pri Bogu milost vere in upanja in ljubezni.

F. J.

Tonca iz lonca.

Nenavadna zgodba iz starih časov.

4.

ož z obvezano roko je vsako toliko zaškripal z zobmi in obenem skremžil obraz, ne da bi kaj rekel. Tudi vstal je nekajkrat, hodil po votlini, kolikor jo je osvetljeval ogenj, in z levico previdno in nalahko gladil desno, kakor boža mati otroka, da se umiri.

Tonca, ki se je bil približal ognju in sédel na nizek panj, je spočetka moža strahoma gledal. Ko je prvič zaškripal in razvlekel obraz, se je kar stresel in skorajda omahnil s panja, a ko je vstal, je menil, da je po njem, in je tenko, tenko zajokal. Mož ga je slišal, a je pogledal samo polena na ognju, med katerimi je bilo eno še sirovo in se cmarilo. Od jeze, da bo moralo goreti, se je na koncu penilo in kar piskalo.

»Poleno me je rešilo,« je pomislil Tonca, ki je v strahu pozabil, da je neviden. »Seveda, saj se nisem zajokal dosti drugače kakor poleno, lahko se je zmotil,« je še modroval in si vesel mel roke, da je ostal živ in ga ni zgrabil mož, ki tako škripa z zobmi in se spakuje, kar je znamenje, da je hud. Gotovo bi ga vrgel kar v ogenj...

Pa je kmalu spoznal, da mož ni hud. Ko je nekoliko časa hodil po votlini, se je vrnil k ognju in ni več škripal z zobmi. V obraz ni bil prav nič grozen. Še prijazen se je zazdel Toncu, zlasti ko mu je pogledal v oči, ki so nekam žalostno strmele.

»Ali misli na svoje tovariše in je žalosten, ker ni mogel z njimi?« je ugibal Tonca, a ko se je spomnil, kako so oni možje govorili, da bi si dal za očeta odsekati obe roki, je bil prepričan, da misli na očeta. »Le kaj je z njegovim očetom, da so mu zaradi njega ranili roko? V gradu mora biti. A kako, da mu ni všeč? Ker bi imel tudi sina pri sebi? Sina pa najbrže ne marajo, zato so ga nagnali. Upiral se jim je, pa so ga ranili... Spet škripa z zobmi, spet je vstal! Roka ga mora tako boleti... Jaz bi jokal, mož pa ne joka... Tudi moj očka ni nikdar jokal... Možje se nemara ne smejo jokati...«

Mož se je Toncu smilil. Pomagal bi mu rad, a kako? Če bi poskusil s kapljicami iz večje stekleničice? Pomazal bi mu z njimi rano in želel, da bi bila roka spet zdrava, kakor je bila, preden so ga ranili. Pa kako naj pride do rane? Obvezo bi moral odstraniti, a ko je tako majhen, je ne more. Splezati bi moral možu na kolena. Če bi pa plezal na kolena, bi ga mož čutil in čeprav bi ga ne videl, bi ga zgrabil in kar zmečkal z levo roko. Močan je...

Nekajkrat je že Tonca mislil spregovoriti, ko je mož spet in spet vstal in hodil, da pomiri bolečino. Slednjič se je le odločil.

Moža je moralo bolj ko prej zaboleti, zakaj ni samo zaškripal z zobmi in skremžil obraza, tudi neznansko trdo in strupeno je siknil.

»Hudiči!«

Tonca se je zgrozil, a vendar se mu je zdelo, da s to kletvijo ne kliče peklenščkov, kar bi bil greh, temveč da misli tiste hudobne ljudi, ki so ga ranili in mu povzročili tako hude bolečine.

Tedaj se je Tonca odločil in opogumil.

»Ali močno boli?« je vprašal.

Mož je kakor okamenel obstal, prebledel in gledal v ogenj, od koder se mu je zdelo, da je prišel glas.

»Vprašaj,« je dejal čez trenutek, ko se je zbral. »Če si spodnji, veš! Sicer te nisem klical...«

Roka ga je morala še huje zaboleti, ker je obmolknil, a nato nadaljeval skoraj s prosečim glasom:

»Grozno je prenašati to bolečino! ... Ako si že tukaj, pa se pokaži in pomagaj!«

In se je vrnil k ognju in gledal in čakal, kdaj se prikaže iz ognja hudobec.

»Pomagaj ti bom, čeprav jaz nisem hudobec in ne maram biti,« se je spet oglasil Tonca, »samo obljubiti mi moraš, da mi ne boš nič hudega storil!«

Otroški glas je spravil moža v dobro voljo.

»Kako naj ti storim hudo, če mi napraviš dobro? Sicer pa te niti ne vidim! Kje si in kdo si?«

»Prej obljubi!«

»Pri Bogu in zveličanju svoje duše ti obljubim, če si božje, da se te ne dotaknem in ti nikdar nič zlega ne storim, samo če mi pomagaš!« je mož prisegel.

Tonca je bil zadovoljen.

»Zdaj pa odvij roko in se nekoliko pripogni!« je ukazal.

Mož je z levico odvijal roko in ko jo je odvil, je Tonca videl grozno rano. Pripravljeno je imel že večjo stekleničico in kanil je nekaj kapljic na zasekano mesto in želel, da bi bila roka zdrava.

Ko je zamašil stekleničico in jo spet spravil, je pogledal moža in ga vprašal, če je že bolje.

»Hladi me, hladi in dobro mi dé,« je mož povedal in še vedno držal roko k tlom, kakor mu je bil Tonca ukazal.

»Ali je ne moreš dvigniti?« je hotel vedeti Tonca.

»Bojim se, da me potem spet zaboli. Zdaj je tako prijetno, nobene bolečine ne čutim več.«

»Mogoče je že zdrava, kar vzdigni jo!«

In mož je res vzdignil roko, začudeno pogledal na ranjeno mesto in videl, da se je rana zacelila. Poskusil je še z roko gibati in gibal jo je, kakor bi ne bila nikdar ranjena.

»Hvala Bogu!« je dejal mož.

»O, saj si dober človek, ko se Bogu zahvaljuješ!« se je veselo oglasil Tonca.

»Saj sem ti tudi pri Bogu obljubil, da ti nič hudega ne napravim. Ali bi ti tako prisegel, če bi bil hudoben? Glavar roparjev sem, res, a le, ker moram biti. Pa sem le dober in tudi moji možje ne storijo dobrim in poštenim ljudem nič hudega. Samo tistih, ki nam pijejo kri, ne moremo!«

»Kakšni pa so ljudje, ki pijejo kri?« je vprašal prestrašeno Tonca, zakaj o takih ljudeh doma še ni slišal.

»Lepo oblečeni so, gradove imajo in dobro se jim godi, ker nič ne delajo!«

»Pa da pijejo kri?«

»Ne kakor vino. Podložne stiskajo, delati jim morajo kakor črna živina in še odrajtovati najboljše, kar priredijo in pridelajo na svojem, če jim dovolijo, da smejo sploh na svojem delati. Tako ravnaajo graščaki

s kmeti in zato po pravici pravimo, da nam pijejo kri... Kdo pa si, da tega ne veš?»

»Tonca iz lonca.«

Mož, ki ga ni več bolela roka, se je na vse grlo zasmel, čeprav je govoril o tako bridkih rečeh.

»Tonca iz lonca? Kje pa si, da te ne vidim, in kakšen si? Zdaj se mi že lahko pokažeš. Nič se me ne boj, prijatelja bova! Po glasu bi sodil, da si čisto majhen deček, še tak ne, kakor je moj Bernardek doma, ki ga imam tako rad...!«

»Ali bom lahko z Bernardkom tudi prijatelj?» je vprašal Tonca veselo.

»Seveda boš lahko, samo če boš hotel. Še nocoj te popeljem ali pa ponesem k njemu, čeprav je nevarno. Jaz podnevi ne smem domov, biriči me iščejo, ker bi me graščak rad dobil v roke in me vrgel v grajski stolp v najhujšo ječo, kamor je že spravil očeta...«

Tonca je že segel z roko v žep in si omočil prstek ob grlu večje stekleničice, ki je bila pri zamašku še mokra, a preden je zaželel, da bi bil spet viden, je hotel še izvedeti, kaj je z očetom.

»Zakaj so vrgli očeta v ječo?» je vprašal.

»Graščaku je nesel plačevat desetino, pa mu je zmanjkalo en sam krajcar in je prosil, da bi zanj počakali. Graščak, ki ima kamen namesto srca, se mu je zakrohotal, ga dal zgrabiti in odvesti v najhujšo ječo. »Tam bodi, dokler mi ne plačaš!« je zakričal za njim. Ko smo to zvedeli, smo si izposodili krajcar in jaz sem ga nesel v grad in prosil, naj očeta izpustijo, ko je vse poravnano. Denar je graščak vzel, name pa napodil svoje divje pse, ki bi me raztrgali, če ne bi bili zagledali zajca, ki sem ga v svojo srečo spodil, ko sem bežal skozi grmovje... Takrat sem prisegel, da bom očeta rešil, ali pa se nad graščakom neznanosko maščeval... Pustil sem doma ženo in otroka in se pridružil v tej votlini možem, ki so jim graščaki prizadejali tudi take ali še hujše krivice...« je pojasnil Bernardkov oče, glavar roparjev, ne da bi še poznal Tonca, ki ga je ozdravil.

Tonca je vedel dovolj. Ko je slišal o krajcarju, se je spomnil na svoje tri zlatnike in je sklenil, da jih dá možu, ki jih bo gotovo vesel. Nemara reši z njimi očeta iz grajske ječe. Tudi je sklenil, da mora na grad in spoznati graščaka, ki je tako neusmiljen. Če se ne poboljša in bo delal še krivice, bi že kako napravil s kapljicami iz večje stekleničice, da bi ga kaznoval. Na gradu pa ne bi ostal. Rajši bo pri Bernardku in se z njim igral...

»Zdaj pa moram postati viden!« je pomislil Tonca in pomel v žepku palec ob kazalec, ki je čutil, da je še moker. In ko je spet sam sebe videl, je odskakljal k možu, ga povlekel za hlače in zaklical: »Zdaj me pa pogledjte, takšen sem Tonca iz lonca!«

Mož ga je pogledal, se smejal in se čudil. V roke ga je vzel in ga opazoval od vseh strani, majal z glavo in ni vedel, ali sanja ali je res.

»Ali si res človek!« je naposled vprašal.

Glavar se je čudil dečkovi bistrosti in sklepal, da popotni, ki se je oglasil na tiho nedeljo pri čevljarju Tonu in njegovi ženi Poloni, ni mogel biti kdo drugi ko Bog sam...

»Če si človek, si pa gotovo lačen, čeprav si majhen. Od popoldneva do polnoči nisi ničesar užil. Ali bi rad kaj jedel?«

»Rad,« je odgovoril Tonca.

In glavar je šel in prinesel iz kota za skalo latvico mleka in še kos kruha. Tonca je z obema rokama prijel za kruh. Ko ga je nosil k ustom, se je skoraj skril za njim. Sredico je grudil, skorji pa sta ostali ob strani celi in nazadnje je bilo tako, kakor bi si nadeval jarem. Potem se je nalokal še mleka in priznal, da je sit in da ne more več.

»Zdaj bi pa legla in zaspala!« je menil glavar. Oba sva potrebna spanja. Ti si hodil in si utrujen, ker si pod smreko malo spal, jaz pa tudi nisem prav zatisnil oči, odkar me je roka bolela.«

»Kje pa spite?« je bil Tonca radoveden.

Glavar mu je pokazal v kot, kateremu je Tonca obračal hrbet. Tam so imeli on in njegovi svoje pograde.

»Ali ne bi šli radi domov?« je hotel vedeti Tonca.

»Kako rad,« mu je odgovoril in šel, da pripravi ležišče.

»Pa pojdiva!« ga je vzpodbudil mali.

»Ni varno. Biriči hodijo oprezovat k nam in ako bi me zalotili doma, bi ne bilo dobro. Če bi jaz ušel, bi trpela pa žena in Bernardek,« je povedal glavar.

»Pa če bi jaz napravil, da bi vas ne zalotili, ali bi šli?« je glasno vprašal Tonca, da bi ga mož do kota slišal.

»Hahaha...« se je zasmejal Bernardkov oče. »Seveda bi šel, seveda, in še tebe bi vzel s seboj! Kar v žep bi te dal, pa bi šla!«

»Pa me boste ubogali in ravnali tako, kakor bom jaz hotel?« se je postavil Tonca, ki je v svoji bistri glavici že uganil, kako bo napravil.

»Narobe svet bo to, da bi odrasel mož otroka poslušal, a ker si ti posebne vrste deček, naj bo! Ozdravil si me, pa mi boš nemara tudi poslej kako pomagal,« je sprejel mož nenavadni pogoj.

Tonca, ki je medtem odmašil malo stekleničico in si omočil prstke, je odskakljal k možu, se dotaknil njegove roke in veselo zaklical:

»Zdaj bodiva pa oba nevidna!«

»Hahaha...« se je mož spet veselo zasmejal in menil, da bi bilo res prav in dobro, če bi bil vsaj nekaj dni neviden, ker bi lahko brez skrbi šel domov in bi prišel tudi v grad in do očeta in ga rešil.

»Sva že nevidna!« mu je zatrdil Tonca.

»Pa te le vidim,« ni verjel glavar.

»Tudi jaz vas vidim,« je povedal mali čarovnik.

»Pa praviš, da sva nevidna!«

»Midva se vidi, drugi naju ne bodo.«

»Ne verjamem.«

»Pa se pripravite in pojdiva! Zdaj morate tako ravnati, kakor jaz hočem!«

Mož, ki je bil pozabil, kar je pravkar obljubil, se je ob dečkovem odločnem opominu spomnil dane besede in ni več pomišljal in ne se obotavljal. Napravil se je, vzel Tonca v roko in odšel z njim iz votline.

Zunaj ni bilo več mesečine, za gorami se je že nebo pisalo in v sivi somrak se je oglašala taščica.

»Tonca, nevarno bo!«

»Zakaj bo nevarno?«

»Mislim, da le nisem neviden.«

»Počakajte, boste že videli, da ste!«

In potem sta oba molčala in mož je šel in šel. Hodil je pol ure, hodil celo uro — po tem, kako je rastel dan, je računal — in že je prišel v reber, od koder je bilo videti grad in pod njim v polju med sadnim drevjem kmečke hiše in onstran hiš reko, ki je šumela proti jugu.

Pogledal je Tonca, ki ga je nosil kar v naročju, da bi mu povedal, da sta že blizu doma, da se vidi že grad. Pa je Tonca spal in ga ni maral buditi. Tedaj je zaslišal po stezi govorjenje. Bili so njegovi tovariši, ki so se vračali v votlino. Menili so se prav o njem, kako jim ne bo hotel verjeti, da so se priplazili na severni strani stolpa do prve line in klicali vanjo, da bi se jim oglasil kak jetnik, a je bilo vse tiho ko v grobu.

»Verjamem vam,« se jim je oglasil, ko so se imeli srečati.

Obstali so. »Spomin! Umrl je!« so vsi obenem vzdiknili.

Glavar se jim je umaknil s steze in šli so mimo njega in ga niso opazili. Tako se je prepričal, da je neviden.

(Dalje.)

Visok obisk v Zaplankah.

Ata župan pa so zaprli oči in mislili: Pepus Žabar... Le kdo naj bi to bil? Žabar, Žabar? Pa ne da bi bil nemara tisti naš Žabar? Za vodo so včasih stanovali, pa jih že davno ni več tu. Pepus, Pepus... Ali je to nemara njegova žena? Kajpada, to bo njegova žena in nihče drugi! Poštajna vendar, ministrski predsednik, to je vendar prvi za cesarjem... O, Zaplanke, sreča se vas je po dolgem času usmilila, nova zarja se ti svetlika na obzorju. Zaplanke ponižne, velik dan vas čaka, sam ministrski predsednik vas obišče, ministrski predsednik — Žabarjev Pepe! Kje je že? Karekiroku. Hm, hm, Karekiroku, Karekiroku, Karekiroku... Hentajno, saj sem že vedel, kje je ta mogočna država, seveda sem vedel, oh no, ne pride mi na jezik, saj pravim, stari ljudje pa res vse pozabimo. Naj bo že, kjer hoče, glavno je, da nas sam ministrski predsednik obišče, ministrski predsednik iz Karekiroku, še bolj glavno pa je, da je ta visoka ekscelesca pri nas v Zaplankah doma! V nedeljo pride na žegnanje. Kaj je že danes? Uh, sredo, sredo je že... Za božji čas, pripravljenega pa še nič! In kdo bo za njim prvi deležen visoke časti? Jaz, jaz, ki sem po milosti božji in volji naroda župan v Zaplankah... Ali sprejem, to je največja stvar. Sprejem...

Občinski možje so se naveličali čakati in nekdo je pristopil k atu županu in s strahom vprašal: »Ata župan, pa ne da bi bila spet vojska...?«

Zdaj so se ata župan šele zbudili iz sladkega in težkega sna.

»Nič ne bo vojske, možje, nič je ne bo, ampak nekaj hujšega...«

»Za božjo sveto voljo, kaj pa je hujšega kakor vojska? Ali bomo mar doma morali vsi pomreti? Ali bo lakota ali potres? Bog se nas usmili in nas obvarji!« so šepetali med seboj in proseče zrli v ata župana Telebana, kakor da ga prosijo usmiljenja, kakor da on s svojo župansko vsemogočnostjo lahko vse prepreči in jih reši žalostne pogube.

»Ministrski predsednik...« so ata župan izgovorili skrivnostno in z nekim svetim spoštovanjem in se zviška ozrli po vprašujočih obrazih.

»Ministrski predsednik... Ata župan, kdo je pa to? Ali je več kakor okrajni glavar?« je nekdo vprašal.

»Več.«

»Na, zdaj pa imamo! Ali nas terja?«

»Nič nas ne terja, nas nima za kaj.«

»Kaj pa potem, ali bo samo račune pregledal?«

»A, bežite no, račune bo gledal! Ali mislite, da nima drugega dela?«

»Kaj pa potem?«

»Možje, da vam povem na kratko: Stvar je tale: Pepus Žabar nas bo obiskal. Zdaj je ministrski predsednik v državi Karekiroku. Naš rojak je in kot dober rodoljub ni pozabil svoje rodne vasi. Žabarjevega Pepeta ste menda vsi poznali, ko je še v srajčki letal po naši lepi vasi. Na žegnanje bo prišel z ženo, njegova žena, prav za prav njegova soproga je menda silno dobra in lepa...«

»Že mogoče, toda ata župan, kaj je to ministrski predsednik? Ali je to več kakor župan, ki mu po novem pravimo občinski predsednik? Pa ne da bi bil ta Pepe zdaj še več, kakor ste vi?«

»Ministrski predsednik, to je vendar prvi za cesarjem!« so slovesno povedali ata župan in pri priči so vsi obmolknili, nekdo je snel klobuk iz samega spoštovanja. Ministrski predsednik, prvi za cesarjem in Žabarjev Pepe, ki je nekoč ves strgan za kravami hodil...

»Ata župan, pa bi mi morali že kaj več vedeti o njem, če je res prvi za našim cesarjem...«

»Saj ni za našim!« so se odrezali ata župan.

»A tako! Za katerim pa?«

»Saj sem povedal, da je v veliki državi Karekiroku!«

»Oh, oh, ata župan, kje je pa to?«

»Da te sram ni! Občinski odbornik, pa tako malo izobražen, da še tega ne veš!« so se ata župan moško in učenjaško odrezali, da so se vsi čudili veliki brihtnosti svojega župana. Nihče ni vedel, kje bi bila ta država, pa si tudi nihče več ni upal vprašati. Ata župan že vedó in to je dovolj, vsi ne moremo toliko vedeti, potem bi bili pa lahko vsi župani...

»No, možje, gre zdaj za to, da visokemu gostu pripravimo dostojen sprejem, kakor se spodobi za Zaplanke in za visokega gosta. Temeljito se moramo pripraviti in pokazati, da nas veseli, da mu je pri nas tekla zibelka. Jaz sem v naglici preračunal, da bi šlo približno takole: Vsa vas mora na postajo k sprejemu! Jaz ga bom pozdravil najprej kot župan. Potem mu bo spregovoril gostilničar Bobek kot podžupan, moja žena bi mu pa podala šopek cvetja. Dalje: Od postaje skozi vas do moje hiše, kjer bo stanoval, mora stati najmanj sto mlajev, pa ne kake fizične prekle, pošteni mlaji morajo biti! Poleg tega naj bodo vse hiše okrašene z zelenjem in cvetjem, vsaka mora imeti zastavo! Če je kakšna bajta bolj starikava, jo morate nemudomu prebeliti, Štrukelj, tvoja je že taka! Le glej, vsaj prebeli jo, več zdaj ne utegnemo! Mežnar bo zvonil z vsemi in na gričku naj streljajo možnarji! Za slučaj, da bi ekscelenca obiskali vsako posamezno hišo, morate povsod nacvreti in napeči toliko, da bo dovolj! Ti, Bobek, pa glej, da ne boš točil tiste brozge, kot jo imaš zdaj! Da ne pozabim, pevci naj bodo na mestu. Kreda, katero pa najbolje urežete? Dobro, pa kar tisto: Že dolgo nismo pili ga, pili ga, pili ga... Samo da bo dobro šlo, nemara vam potem še za pijačo da!«

Tak načrt so zasnovali ata župan, vse premišljeno in v najlepšem redu, ničesar ne sme manjkati, ničesar biti preveč! Občinski možje so zadovoljno prikimali, saj boljšega kot ata župan ne more nihče predlagati.

»V nedeljo zjutraj naj pa vsak obleče zakmašno obleko in vse mora na postajo! Možje, pozivam vas na složno delo in zaključujem še to sejo.«

Možje so kajpada z zaskrbljenimi obrazi počasi zapuščali županovo hišo. Na, kaj takega pa še ne! Bog se usmili, toliko dela, časa pa tako malo! Ko bi vsaj imeli tri tedne, ne pa tri dni!

»Ali ste ga videli Pepeta, kdo bi si mislil, da bo tako visoko zlezl! Jaz sem pa še z njim nekaj v sorodu!« je začel nekdo pred vrati in vsi so za nekaj časa postali.

»Saj sem jaz tudi z njim v sorodu!«

»Jaz tudi, jaz tudi, tista dekla, ki je pred dvajsetimi leti pri nas služila, je póstovala teto njegove matere, ko je bila še čisto majhna!«

»Beži no, to pa ni sorodstvo!«

»Ravno ti me boš učil! Ali mar veš, kaj je sorodstvo!?«

»Jaz sem pa njegov sosed! Tudi to je nekaj!«

»A kje je tista država, Rakaruka, ali kako se ji že pravi, tega pa pri najboljši volji ne vem, čeprav sem že pol sveta obredel!« je otrinjal z glavo gostilničar Peharček!

»Saj je vseeno, ali vemo ali ne, glavno je, da se zdaj dobro pripravimo, čas je presneto kratek, da nas ne uhití! Po mojem moramo še nocoj začeti in ne smemo čakati do jutri!«

»Bravo, Škraba, bravo, začeti je treba, ne pa se pričkati o žlahtil!«

»Tako je! Začnimo!«

In so začeli.

Završalo je po vasi, kakor da so začele čebele rojiti. Fantje in moške so drli skupaj, vsak je imel sekiro ali žago ali cepin ali vsaj kako vrv ali verigo. Šli so nad smreke, kajti sto mlajev ne bo tako hitro stalo. Ob tankem svitu lune so mrgolele temne postave, nihče ni veliko govoril, le lahen šepet je šumel. In mnogi so spraševali, če bodo jutri imeli ata župan svoj god, da se tako mudi. Pa so jim vrli občinski moške v kratkih besedah pojasnjevali, da so sicer to zaukazali ata župan, da pa ni to zanje, marveč za žabarjevega Pepeta, ki bo v nedeljo prišel na obisk in da je menda ta človek postal »velika živina«. — »O, cela živina je ta človek, midva sva se nekoč za prazen nič malo sporekla, pa me je tako očofal, da se mi še danes pozna na nosu, res, cela živina je ta človek . . .« je vedel povedati star fant. — »Ti ne razumeš, kaj je to ,velika živina', mu zaničljivo odvrne občinski odbornik. — »Kaj ne bom vedel, kaj je velika živina! Velika živina je vol! Ali ne?« — »Ti si pa osel! Žabarjev Pepe je pa ministrski predsednik. Če bi zvedel, da si rekel, da je vol, te na mestu obesijo!«

»Kaj se boste pričkali! Sekat pojdimo!«

»Kam pa? V moje že ne!«

»Kar v županovo!«

»Tako je! Kar v županovo!«

V noč so se razlegnile sekire, padla je prva smreka, druga, tretja. V nekaj urah je bilo pol gozda na tleh.

»Pa vse bomo zapili potem!«

»Vse!«

»Živio Žabarjev Pepe, živio!«

(Dalje.)

Gustav Strniša: Pozno, na zimo prihajajo k nam
Vsi svetniki,
glasno potrkaajo na naš hram:
»Mi smo smrti znaniki!

Ali mislite še kdaj
na drage, ki so umrli,
ali ste jih pozabili zdaj
in naš praznik prezrli?«

»Nismo pozabili jih ne,
saj ste nas opozorili:
kostanj je zrel, vetrovi ječe,
zvonovi že mrtvim so zazvonili!

Nismo pozabili jih ne,
na grobe smo svečke prižgali,
polno žalosti nam je srce,
molili smo in se jokali.

Nocoj pa, ko bo stemnilo se,
kot žive bodo gomile,
spominov nebroj bo oglasilo se,
kot duše bi z rajnkimi govorile!«

Kako so popravljali v Prismukljah občinsko hišo.

Prismuklje so velika ki slovi po občinski ki so jo zidali
pred kakimi 70 leti pa postavili zidovje brez brez in so šele
potem na čuden način delali in v

 in je postalo v teku časa že tako slabo in trhlo, da je pri
vsakem lilo v kakor pod ter so bili vsi stari občinski

 in zaradi vlage pokvarjeni in

 in občinski so zato sklenili, takoj popraviti

in nadomestiti z

Ko so pripravili v gozdu potreben, dober so ga
naložili na , toda ne , ampak

keroče je hotel varčevati s časom in denarjem ter
vse hkrati.

NB.: Sličica, ki predstavlja moža, je župan, ki se imenuje Butica.

Prišedšido vaških

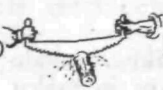

spoznajo, da ne bodo mogli priti

po tako ozki vaški

Zato so

les kar na obeh koncih

toliko, da so mogli naprej. Pa šment šmentan,

je bila čim vedno

ožja in zato so morali

še nekajkrat ponoviti, preden

so prišli do cilja.

in vsi

v vasi so si belili

in ugibali,

kako je to, da so naložili

za

a so pripeljali in izložili

za na

(Se nadaljuje.)

Griša Koritnik:

Neslišni razgovori.

*Sonce se na pot odpravi
po obzorju, po višavi,
sreča nočco na zahodu,
jo pozdravi, tole pravi:*

*»Slušaj, sestra molčljiva,
potnica neutrudljiva,
težka, vroča mi je glava,
stoj, da malo pokramljava.«*

*Pravi nočca, pravi blago:
»Ne utegnem, sonce drago,
opravi! imam čez glavo,
prav nič časa za zabavo.*

*Moram luni naročiti,
naj razprede svetle niti,
da v srebrni mesečini
svet zasanja v vsi milini.*

*Zvezdice hitim prižigat,
mlade sanje k nebu dvigat —
trudna srca blagoslovlat,
jih za novi dan pripravlat.*

*Kakor vidiš, bratec zlati,
ne utegnem zdaj kramljati,
če pa kdaj kaj prehitiva,
se kaj več razgovoriva.«*

Razbojnik in njegov krščenec.

(Bretonska legenda.)

(Poslovenil F. J.)

Na robu nekega velikega gozda je v davnih časih živel ubožen rokodelec. Bil je siromak, zato je težko prehranjeval svojo družino. Imel je že enajstero otrok, ki so bili še vsi majhni, pa je že pričakoval tudi dvanajstega sina. Skoro vsi prijatelji so že držali katerega od njegovih otrok pri krstu: Tako sedaj mož ni več vedel, kam bi se obrnil, da bi dobil dvanajstega botra.

Ko se mu je dvanajsti otrok rodil, se je siromašni rokodelec oblekel v pražnjo obleko, vzel v róko palico, se prekrižal in krenil na pot. Napotil se je v mesto, da bi kakega meščana prosil za botra. Počasi in bojazljivo je koracal, ker si je mislil, da mu bodo meščani povsod pred nosom zaprli vrata.

Ko je tako hodil, je nenadoma srečal lepo oblečenega človeka, kakor ga še nikoli ni videl. Mislil je, ta mora biti pač od daleč.

»Kam, kam?« ga povpraša tujec.

»Grem, da poiščem za svojega najmlajšega sina krstnega botra,« odgovori rokodelec.

»Ali že imate kakega botra?«

»Da, že preveč jih imam, zato bom pa težko našel še koga za svojega dvanajstega sina.«

»Dobro je. Če vam je prav, bom pa jaz vašemu sinu krstni boter.«

»Večje dobrote si niti ne želim, dobri gospod,« odgovori rokodelec ves srečen.

»Vrnite se domov. Zjutraj navsezgodaj pa pridite s svojim detetom pred vašo cerkev, tam vas bom počakal.«

»Bog naj vam povrne vašo dobroto in naj vas blagoslovi, dobri gospod!«

Rokodelec se zadovoljen vrne domov. Ta gospod pa je bil poglavar razbojnikov, ki so se skrivali v tistem gozdu in prizadejali vsej okolici mnogo zla. Toda ubogi mož ga ni poznal.

»No, ali si našel krstnega botra?« ga vpraša doma žena.

»Kako ne,« odgovori mož, »na potu sem srečal nekega lepo oblečenega človeka, ki se mi je sam ponudil za botra.«

»Ali ga poznaš?«

»Ne, ne poznam ga.«

»Pa si sprejel njegovo ponudbo?« zastoka žena. »Morda je to hudoben človek ali pa celó kak razbojnik?«

»Tega ne verjamem. Prej bi véroval, da mi ga je sam Bog poslal.«

»Bog daj, da bi biló tako!« vzdihne žena.

Drugi dan se je mož odpravil z detetom v cerkev. Boter je že čakal na pokopališču blizu cerkvenih vrat. Dete so krstili in vse se je zgodilo v najlepšem redu. Ko so stopili iz cerkve, je dal boter rokodelcu polno pest zlatnikov. Rekel je, da bo čez mesec dni obiskal svojega krščenca. Nato je odšel po svojih potih.

Rokodelec je kupil v vasi belega kruha, mesa in vina. Tisti dan so pri rokodelcu napravili tako gostijo, kakršne že dolgo niso imeli.

Dete pa je čez osem dni umrlo in njegova dušica je zletela pred nebeška vrata. »Le stopi noter, mali angelček,« reče dušici sveti Peter.

»Nečem vstopiti,« odvrne dušica, »ako tudi moj krstni boter ne stopi z menoj v nebesa.«

»Kdo pa je tvoj krstni boter, mali angelček?«

Dete mu pove, kdo je boter.

»O, mali angelček,« reče sveti Peter, »tvoj boter je hudoben človek, poglavar razbojnikov, ki ne bo nikoli videl nebeškega kraljestva. Ti pa le stopi noter in nikar se nič ne boj!«

»Ne, brez botra nečem noter,« ponavlja dušica.

Sveti Peter je poklical ljubega Boga, da pride in vidi, kaj se godi pred nebeškimi vrati. Ljubi Bogec stopi tja in reče detetu:

»Le vstopi, moj mali angelček, le stopi v nebeško kraljestvo!«

»Ne bom vstopila,« reče dušica, »ako tudi moj boter ne gre z menoj.«

»Drago moje detece,« reče ljubi Bog, »saj ti ne veš, kdo je tvoj boter. Tvoj boter je zločinec, poglavar razbojnikov, ki je napravil na zemlji že mnogo zla. Za take ljudi je nebeško kraljestvo zaprto.«

»Jaz res ne vem, kaj je zagrešil moj boter. Toda držal me je pri krstu, da sem postalo kristjan in zato brez njega nečem v nebesa.«

»Dobro dete si,« reče Bog, »in zaradi tebe bom napravil nekaj, česar nisem še nikoli napravil. Vzemi tole kanglico, odnesi jo svojemu botru in mu reci, da bo prišel v nebesa, ako jo napolni z grenkimi solzami pokore. Našlo ga boš v gozdu spečega pod velikim drevesom.«

Dete je vzelo kanglico in se odpravilo k svojemu botru. Našlo ga je, kot je Bog povedal, spečega pod velikim drevesom v gozdu. Zbudi ga, pokaže mu kanglico in mu pove božjo zapoved.

Ko je razbojnik slišal, da mu bo vsemogočni in dobri Bog na krščeno prošnjo izkazal usmiljenje, so mu v potoku začele teči grenke solze pokore, da je bila kanglica v kratkem času polna. Od pokore in žalosti pa mu počí srce in razbojnik izdihne svojo dušo.

Njegova duša pa je z dušico njegovega krščenca zletela naravnost v nebesa. Tam ju je že čakal dobri Bog in ju sprejel v svoj raj.

Janko Sichelrl:

Naredil si bom smučke.

»Seveda si jih bom, kar sam, saj jih znam!« — »Jaz pa ne, jih že imam!« — »Moja slaba so stremena, so raztrgana jermena, lepih novih si želim, za Miklavža jih dobim.«

Tako in podobno si mislijo mladi smučarji. Mnogo pa je revčkov, ki se jih Miklavž ne bo spomnil. Žalostni bodo sanjarili, kako bi si preskrbeli v današnjih težkih časih skromno smučarsko opremo. Tem nadebudnim smučarjem bo priskočil na pomoč skrbni oče, starejši brat ali pa dobrosrčni stric, ki zna vse narediti. Usmilil se jih bo razumni obrtnik, ki jim bo za majhen denar opravil težja dela, zavedajoč se, da bodo ti mali smučarji, ko dorastejo, postali dobri njegovi odjemalci, podobno kakor pravi pesem »Mladi vojaki«: »Ko bomo pa kedaj dorasli, kupili bomo boljši les, ko bodo drugi krave pasli, mi bomo smučarji zares.«

Kako boš naredil smučí? Deska, ki si jo izbral za smučí, naj ne bo predolga; odžagaj jo tako, da ti ne preseže konca prstov iztegnjene roke. Lahko narediš tudi krajše smučí. Z njimi boš laže krmaril. Deska naj bo 20 cm široka in 3—4 cm debela. Struženo desko prežagaj po dolžini na polovico. Nato začni z obdelovanjem. Hrbtna ploskev

smučke je lahko ravna ali pa nekoliko vzbočena. Na spodnji drsni ploskvi napravi s posebnim obličem raven žlebič. Globok naj bo 4—5 mm, širok pa 1 cm zgoraj, kjer bo krivina, t. j. 20—25 cm pod vrhom, zoži smučko v obliko sulice, ki naj se konča v 2—3 cm dolgem topem rilčku.

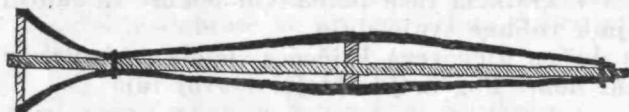
Širina smučke. Če so smuči v sredi (pod stremenom) 6 cm široke, naj merijo zgoraj pri krivini 2 cm več, t. j. 8 cm. Spodaj na koncu, tako rekoč na peti smučke, pa naj merijo 1 cm več kot v sredini, t. j. 7 cm. Seveda lahko vzameš tudi drugo razmerje, n. pr. 7—9—8 cm.

Debelina. Največja debelina smučke (podebeljeno mesto, kjer namestimo pozneje okovje in streme) znaša 2—3 cm, drugje pa meri debelina 8—12 mm.

Drsna ploskev naj bo gladka, les brez grč naj ima čim manj rastnih črt. Ploskev zdrgni s steklenim papirjem. Stranski robovi naj bodo živi, saj se pri smučanju preradi ogulijo in ne primejo več na trdi snežni podlagi. Dobro je, če izbereš tak kos lesa, pri katerem tekó rasti na plohu in stranskih ploskvah vzporedno z robovi. Take smuči imajo sicer manj gladko drsno ploskev, ker so bolj žlebičaste, ohranijo pa žive robove.

Da smuči ukriviš, jih omehčaj, prekuhaj na pari. Če nimaš na razpolago dovolj velike posode, si pomagaj tako, da opariš najprej en konec, potem pa drugega. Nato les ukrivi. Najbolje je, če pridejo smuči v poseben, že po meri izgotovljen model, kalup ali torilo, da se tam pravilno oblikujejo. Ker pa nima vsakdo na razpolago modela, si lahko po-

maga takole: Smučke položi drugo poleg druge na popolnoma ravno desko. 20-25 cm od rilčka in na koncu smuči položi čez smu-

či ozko letvo, ki jo moraš na obeh straneh močno pritrditi na desko. V sredini podloži 8—10 cm visoko zagozdo. Rilčke zagozdi višje, in sicer 12—15 cm visoko. Nato pribij letvo močno na desko. Če ne gre drugače, ukriviš smučke tudi tako, da jih zvežeš z jermeni ob krivini in na koncu ter jih nato zagozdiš. — Smučka ne sme biti preveč ukrivljena in ne sme prehitro preiti v krivino. Pazi tudi, da bosta obe smučki enako upognjeni. Ne ena bolj, druga manj. Smuči se kaj rade izvežijo, to je, da se upognejo na eno stran bolj kakor na drugo. Ostanajo naj čim dalje zagozdene, ker le tako obdrže lepo obliko. Nekateri krive smučke kar nad ognjem. Videl sem že tudi hudo osmojene krivine. Vsak po svoje pesem poje!

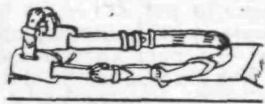
Okovje. Odsekaj 4 kose 2—3 mm debelega železa v velikosti 6×6 cm. Upogni ga, da se bo lepo prilegal čevlju leve oz. desne noge. Izvrtaj luknje za vijake in pri sekaj robove. Zgoraj napravi 2—3 cm dolgo vodoravno zarezo za prstno stremeno, ob straneh pa skoraj navpično za stranske petne stremenice. Okovje namesti približno 3 cm pred težiščem proti koncu smučke. Težišče smučke najdeš, ako tehtaš smučko na robu ravnila. Okovje

pritrdi z vijaki na smučke natančno po čevlju, ki naj ima oglato rezan podplat, da se tako rekoč zagozdi v okovje.

Prstno stremenico drži v zgornji zarezi čevljev čez oglavje. V stransko zarezo pa vdeni petni stremenici. Notranja stremenica ima luknjice in je krajša od zunanje, na katero prišij kopčo (šnolo). S kopčo zapneš petno stremenico, ki naj se tesno oprime pete, katera mora biti spodrezana, sicer uhaja stremenica čez peto.

Prav dobro zapneš petno stremenico s kovinasto kljukico z natezalcem, ki jo kupiš za nekaj dinarjev. Noga mora biti v stremenu kakor ukovana, spojena s smučko tako, da vsak najmanjši nožni gib premakne smučko. Na tri stvari pazi pri nameščanju (montiranju) stremena. Sprednji prstni jermen namesti čim bolj spredaj, vendar ne sme zdrsniti čez oglavje čevlja. Namesti prstno stremenico

tako, da ti omogoča skoraj poklek na smučeh. Ko pritisneš še na prožno kljukico na petni stremenici, se ta napne in se mora tesno okleniti čevlja, tako da bo peta lepo sedela na plohu in da bo lepo uravnana z robovi smučke. Le s tako montiranim stremenom obvladaš smuči, da te ubogajo. Če pa ti noga v stremenu mahedra, potem ne boš delal v snegu samo pik, ampak tudi klicaže in bodo zastoj vse smuške vaje.

Palice. Ne predebele leskove palice naj ti segajo do prsi. Spodaj okuj konice. 10—15 cm višje pa vtakni skozi prevrtano palico žebelj in ga ukrivi okrog gibljivega železnega obročka, na katerega pritrdi z jermenom krpljico. Krpljice napravi iz svežih viter, ki jih nakolji iz leskovih palic. Vitre zvij v kolobar s premerom 20 cm in jih zbij z drobnimi žeblički.

2—3 cm pod vrhom izvrtaj skozi palico luknjo. Skozi njo potegni kakih 30 cm dolg jermen in ga zaveži

ali pa pritrdi prav tako dolg kos usnja preko zgornjega konca palice. Usnjati trakovi za pentljo morajo biti precej široki, da se voljno prilegajo roki in da ne režejo.

Z dobro voljo in medsebojno pomočjo boste šli na delo že sedaj. Ko zapade sneg, bo že malo pozno. Z majhnimi stroški boste prišli do preproste smučarske opreme in stopili v vrste mlade smučarske armade. Ne bojte se snega, s smučkami ga boste premagali, da Vas ne bo oviral na zasneženih potih. Poleg tega pa Vam bo smučanje prineslo mnogo belega zimskega veselja tudi takrat, kadar boste zaključili smuk s padcem, saj veste, da mora biti na koncu stavka pika. Smuk!

Šesti čut pri živalih. Mi ljudje imamo pet čutov in znamo potemtakem gledati, poslušati, duhati, okušati in tipati. Zdi se pa, da imajo živali še en čut, šesti čut — čut orientacije. Živali znajo vedno najti pot in se vrniti tja, od koder so prišle. To vé tudi vsak voznik. Ko se namreč voznik vozi v temni noči, da sploh ne vidi pota, pusti konje, da gredo sami — pa nikdar ne zablodijo, ampak vedno najdejo pot. Zdi se, da tudi podnevi bolje znajo pot kakor voznik. Podobno je s psi. To nam kaže sledeči dogodek:

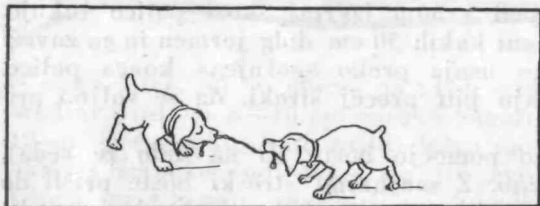
Neki gospodar je daroval svojega psa prijatelju in ga poslal na njegov dom. To je bila dolga pot. Pri odhodu je še rekel prijatelju: »Imej psa šest dni zaprtega, da ti ne uide.« Nato se je prijatelj odpeljal domov z železnico. Sedmi dan zvečer pa je nekaj greblo pred hišnimi vrati in kako se začudi gospodar, ko odpre vrata. Pes je bil zopet doma. Po toliko dneh je našel pot do prejšnjega doma. To se sploh večkrat zgodi pri psih in mačkah. — Tudi neki drugi pes

je bil po železnici poslan novemu gospodarju približno 100 km daleč. A pes je ušel takoj prvi večer od tam in pritekel četrti dan k svojemu gospodarju izredno truden in lačen. Beri še povest o ovčarju Runu, pa se boš o tem dodobra prepričal!

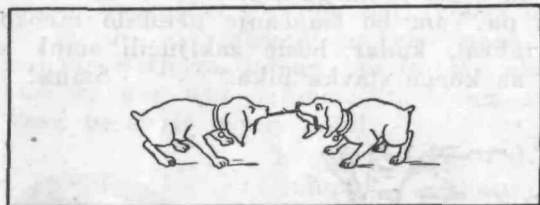
Hitrost ljudi in živali. Človek, ki se sprehaja, prehodi na uro tri kilometre. Če hodi hitreje, more prehoditi tudi 4–6 kilometrov. Na lesenih nogah, kakršne na primer uporabljajo prebivalci pokrajine Land na Francoskem, je mogoče prehoditi na uro 7 km. Pri športnikih tekmovalcih je povprečna hitrost 16 km. — Pri živalih pa najdemo mnogo večje hitrosti. Konj v galopu preleti na uro 12, 14 pa celo do 18 km. Kamela, na kateri sedi človek z majhnim tovorom, koraca s hitrostjo 7–8 km, če pa zleti, napravi na uro tudi 19 km. Kot najhitrejša žival se smatrata gazela in antilopa: ti dve preletita na uro celo 96 km, kar je gotovo rekord. Za njima je najhitrejši bivol s 56 km, a za njim lev z 48 km.

Za dobro voljo

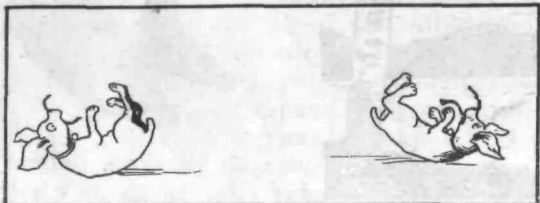
Puci in Pazi.

**Puci pravi: „Moja je!“
Pazi nasprotuje: „Ne!“**

**„Vleci desno, jaz v levico,
da spoznava vso pravico.“**

**Prejme vsak le pol vrvi,
pa štrbunk — na tleh leži.**

Oče je bral v časopisih, da vlada ne bo nikakor dopustila povišanja cen. — »Škoda,« pravi na to Jožek, »zares velika škoda, zaradi mene bi bilo milo lahko desetkrat dražje.«

Učitelj: »Jožek, povej mi prihodnji čas glagolske oblike: pije.«

Jožek: »Bo pijan!«

Katehet: »Kako se glasi prva božja zapoved?«

Jožek: »Ne jej!«

Katehet: »Tako?«

Jožek: »Da. Saj je dobri Bog že v raju zapovedal Adamu in Evi, da ne smeta jesti od prepovedanega drevesa sredi raja. Onih deset zapovedi je pa dal mnogo mnogo pozneje.«

Uganke, rešitve in drugo

Križanica.

	1	2	3
5		4	
6	7		
8			
9			10
		11	
	12		
14		13	
15	16		
17			

Vodoravno: 1. prijetna zabava, 4. oblika pomožnega glagola, 6. ploskovna mera, 8. del časa, 9. začetnici znanega slovenskega pisatelja, 11. svetopisemsko mesto, 12. del posestva, 15. vzklík, 17. del suhe zemlje, 17. godalo.

Navpično: 2. del voza, 3. prevozno sredstvo, 5. prevozno sredstvo po morju, 7. zaželeno posmrtno bivališče, 10. mladinski list, 11. moško krstno ime, 14. znak plemstva, 16. kazalni zaimek.

Posetnica.

Anka Carica

v

Trgu

Lik.

7	5	3	2
8	4	11	7
5	3	2	8

Ključ:

1	2	3
4	5	6
7	8	9
10	9	11

rije pod zemljo

borba

stara dolžinska mera

žeuško ime

4	10	2	5
1	5	7	5
9	11	6	11

Janezek: »Pepček, kakšna je razlika med teboj in oslom?«

Pepček: »Ta, da sem jaz Pepček, osel je pa osel.«

Janezek: »Kaj še! Razlika je ta, da je tebi danes zjutraj rekel oče osel, oslu pa še nihče ni rekel, da je — Pepček.«

Rešitev ugank iz 2. številke:

1. Vprašaj: Kadar si vprašan, takrat pa odgovori.

2. Križanica: Vodoravno: 1. Maribor, 6. Rodan, 8. vas, 9. kit, 10. dar, 12. podatek.

Navpično: 2. ar, 3. rov, 4. bas, 5. on, 7. davica, 9. kad, 10. do, 11. Re, 13. tat.

3. Pisetnica: Brezalkoholna gostilna.

Vse uganke so pravilno rešili: Francè Starec, Rakovnik, Ljubljana; Cirila, Mir-

ko in Slavko Cuderman, Tupaliče; Milena Škufca, Stična; Polde Kapš, Potoke.

Izžreban je bil: Francè Starec z Rakovnika.

Rešilci, pozor! Rešujte marljivej! Vsak izžrebanec dobi za darilo krasno vezano mladinsko knjigo, ki si jo lahko sam pride izbirat na upravo! Urednik rad sprejema tudi uganke, ki jih Vrtčarji sami sestavijo in dološljejo. — Božična številka bo izšla sredi decembra za december in januar. Bo zelo bogata, na 32 straneh bo, skoro samo lepo božično gradivo. Agitirajte za Vrtec!

»Vrtec« izhaja 15. dan v mesecu in stane za vse leto din 15.—, Urejuje ga in oblaistem odgovarja Jesenovec France, profesor v Ljubljani, Vodovodna cesta št. 24. — Uprava »Vrtca« v Ljubljani, Kopitarjeva ul. 2 (H. Ničman). Izdaja in tiska ga Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani (K. Čeč).